ՔԱՆԵՒՀԻՆԳԵՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1837—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ—3—ՅՈՒՆԻՍ—Ն. Տ.—15—ՅՈՒՆԻՍ—1876

ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան գին Ս. Պետերբուրգ 8 մէջ
» Գաւառաց » 10 մէջ
Արտասահման Ս. Պետերբուրգ » 4 մէջ
» Գաւառաց » 5 մէջ
Ուրաքանչիւր թերթի գին 60 փոյ
Յանձնելու համար մէկ անգամի համար 5 զուարուչ, երկու անգամի համար 2 զուարուչ, ա՛յլ անգամներու համար զատ ստորագրութիւն կ'ելնայ։

ՄԱՄՐԱ

ԼՐԱԳԻՐ

ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

Դուրս գացած լրագրաց համար ոչ տարեալ խմբագրութեան պրակներ։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակներ պիտի ուղղուին խմբագիրը—Տէրէնիհ պիտի ուղղուի։ Ղրիմիա Սանդրքեմիրի Հատակի թիւ 198։ Նոր դան, Մամրի գրատունակին։
Հոգեւոր խնդիրներ չընդունուիր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ Յ ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քաղաքական հորիզոնը քանի մ'օրէ 'ի վեր բարուոքիլ սկսաւ։ Անգղիոյ ծովային պատրաստութեանց վրայ եղած զրոյցներն՝ որք նոր Գրքիմի պատերազմ մը նկատել կուտային մօտալուտ ապագայի մը մէջ, իրենց իսկական կերպարանքն առին։ Այս զրոյցներն ո՛չ միայն հոս՝ այլ և Լոնտրայի և Եւրոպական ուրիշ մայրաքաղաքաց Պորսաներուն մէջ ալ շրջաբերութեան եղած էին, բայց հոս երևակայութիւններն աւելի բորբոքեցան։ Ասոնց պատճառաւ էր որ Լոնտրայի մէջ նոյն իսկ Անգղիական Քոնսոլիտէներն ինկան, և Ռուսական արժէթուղթք ալ իրենց յարգը կը կորուսանէին, թէ և Օսմանեան արժէթղթոց անկման հետ բաղդատելով՝ ոչ այնչափ սաստիկ։

Անգղիական թերթերը կը ջանան միտքերն ապահովել։ Առանց ուրանալու ներկայ տագնապին վտանգներն և մեծ տերութեան մը փառասէր նպատակներն, յիշեալ թերթերը կըսեն թէ առ այժմ պատերազմի հաւանականութիւն չ'կայ։ Անգղիա՝ միայն նախազգուշութեանց ձեռնարկեր և ասոր համար մեծկակ նաւատորմ մը ղրկեր է Պէշիքայի ծովախորշը, Դարդանելի նեղուցին մօտ, կրկնակի նպատակաւ, որ է արևելեան քրիստոնեաները պաշտպանել և իւր դրօշն այն ջուրերուն վրայ ցուցընել։ Անգղիա մէկ կողմէն Բ. Դրան յորդորներ կուտայ իրական բարեկարգութիւններ գործադրելու, և միւս կողմէն կը ջանայ Ռուսիոյ փառասիրութեան առաջքն առնուլ՝ ա՛ջակից ունենալով իրեն զԳաղղիա և ուրիշ արևմտեան տէրութիւններ։ Բայց խաղաղութիւնը պահպանելու համար զգուշութեան միջոցներն ալ պատրաստութեամբ կ'ելլան, և այս է Անգղիոյ պատրաստութեանց պատճառը։

Անցեալ շաբթու Բ. Դուռը կարգացուած կայսերական նոր թաթթի—հիւմայունը բոլոր Եւրոպայի մէջ դոհութեամբ ընդունուեցաւ, իբրև ազատութեան, բարեկարգութեանց, և խնայութեանց դրաւական մը։ Այս նոր ծրագիրը, կ'ըսեն Եւրոպական թերթերը, հիացման մէջ պիտի ձգէ հին դրութեան կուսակիցներն, որոց ազդեցութիւնը տակաւին վերցած չէ։

Ալպիւլ—Ազիզի անձնասպանութեան լուրն Եւրոպա հասաւ, Արևելեան պատմութեանց տխուր էջերուն նայելով՝ անկեալ վեհապետի մը կենդանի մնալը գրեթէ տեսնուած չ'էր, ուստի զրոյցներ եղած էին թէ Ալպիւլ—Ազիզ սպաննուեր է։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ, մահն իրրև ապահովութեան ու խաղաղութեան նշան մը կը համարուի։ Ալպիւլ—Ազիզի մահը բնականաբար պահ մը տխրութիւն պատճառելէ զատ՝ Եւրոպիոյ մէջ ալ ուրիշ տպաւորութիւն մը չ'ձգեր։

Անգղիոյ երեսփոխանաց ժողովին յունիս 10 ի նստին նկատմամբ Լոնտրայէն հեռագրեալ առնուած հեռագրաբերն աւելի լիակատար տեղեկութիւն կուտան Ռուսիոյ ծանուցագիրն ետ առնուելուն առթիւ Պ. Տիսրայելիի յայտարարութեանց վրայ։ Պ. Տիսրայելի յարեց նաև թէ վեհ. Սուլթան Մուրատ վեց շաբաթ ղինադադար և ընդհանուր ներում շնորհած ըլլալով ապատամբաց, կորչաբոցի ծանուցագիրը ներկայացնելու հարկ չէր մնացած։ Ինչպէս յայտնի է, ծանուցագրին գլխաւոր կէտն ալ ղինադադարն էր։ Կը մնայ տեսնել թէ այս ղինադադարի միջոցին ապատամբք իրապէս պիտի հնազանդի՞ն թէ դարձեալ յամառին։ Տէրութիւնները Սերվիոյ և Գարատաղի ալ խաղաղասիրական յորդորներ կուտան եղեր. սակայն Սերվիայէն եկած վերջին լուրերը պատերազմի պատրաստութիւններ կը ծանուցանեն։

Գաղղիոյ արտաքին գործոց նախարար Տը Քազ դուքսը՝ Կ. Պոլսոյ Գաղղիական դեսպան Պ. Պուրկօանի ուղղած մէկ պաշտօնագրին մէջ՝ հետաւորեալ յայտարարութիւնները կընէ.

"Գաղղիա՝ մնտերս բացուելիք բանակցութեանց մէջ խիստ մեծ բաժին մ'ունենալու կոչուած է։ Բ. Դռնէն ընդունուած բենկան և խաղաղասէր դիրքը մը պէտք ըլլայ Անգղիական և Ռուսական շահուց մէջ. այսինքն կորչաբոցի ծանուցագիրն Անգղիոյ բաղձանաց համեմատ բարեփոխելով գործադրելու նպատակին պիտի ծառայէ։

Անգղիոյ կառավարութիւնը՝ Զանագդալէի մնտերն սպասող իւր միջերկրական նաւախումբն ստուարացընելու համար՝ Մանշի նաւախումբին զրահաւոր նաւերէն մի քանին ալ Զանագդալէ ղրկեց։ Կըսուի թէ Անգղիա առ նուազն քսան զրահաւոր նաւերու ահեղ տորմիղ մը պիտի ունենայ արևելից ջուրերուն մէջ։

Գաղղիա ալ Անգղիայէն ետ մնալ չուզելով հեռագրեալ զրահաւոր նաւեր կաւելցնէ իւր միջերկրական նաւախումբին վրայ, այնպէս որ, փարիզի լրագրաց խօսքին նայելով, սակեց մինչև տասնեւհինգ օր՝ յիշեալ նաւախումբը քսան և չորս զրահաւոր նաւերէ պիտի բաղկանայ։

Պուլղարստանէն և ուրիշ գաւառներէ առնուած լուրերը՝ դողութեանց աւազակութեանց և մարդասպանութեանց երկար շարք մը կը ներկայացնեն՝ Չերքէզներու և ուրիշ անկանոն զինուորաց կողմանէ 'ի գործ դրուած։ Ընդհանրապէս կառավարութեան պաշտօնատարներու դէմ գանգատներ կ'ելլան այսպիսի գործերն արգիլելու և անոնց հեղինակները պատժելու անհոգութիւն ընելնուն համար։ Կէյիպօլուէն կը գրեն. "Քաղաքէս երեք քառորդ հեռի, Չերքէզներն ամեն տեսակ կենդանիներ կը յափշտակեն, և երկրագործք շըլարած կը մնան։ Քիչ օրէն քաղաքին մէջ անդամ ապահով չ'պիտի կրնանք ըլլալ եթէ կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցները չ'տայ մեր Մութասարրիֆին որպէս զի աւազակութիւնը զսպէ։ Զապթիէները սակաւաթիւ են և իրենց զէնքերը լաւ չ'են, իսկ Չերքէզներն ու աւազակներն ընտիր Ռեվոլվերներ ու Շասփոներ ունին։ Անցեալները Բէրիսթասի գիւղին երևելիներէն մէկուն տղան գողցան, և 1000 Օսմանեան ոսկի փրկանք կուղեն զայն թող տալու համար։ Հայերը 500 ոսկի առաջարկեր է, բայց չ'է ընդունուեր"։

Վալաքիայէն Պուլղարստան անցած ապստամբները ցրուեցան և իրենց մնացորդները Սոֆեայի կողմերը ձերբակալեցան՝ Պուքրէշի յեղափոխական մասնախորհուրդին նշանները ու համազգեստներով։ Տատն և չորս ապստամբք ալ բռնուելով վիտին տարուեր բանտարկուեր են։ Յեղափոխական մասնախորհուրդն ասոնց ճանապարհի ծախքը վճարած, զգեստ տուած և 2 ֆրանք ալ պարգև շնորհած էր։ Երեքական ոսկի ալ ամսական պիտի տար։ Ասոնց հարցաքննութիւնն սկսեր է, բայց տակաւին կատարեալ խոստովանութիւններ չ'են ըրած։ Մինչև ցարդ ըսուածներէն կը հեւանցուի թէ ապստամբութեան կեդրոնը Պուքրէշ է, ուր հաստատուած մասնաժողովը կը թղթակցի Պուլղար դպրոցներու ուսուցչաց հետ։ Ապստամբութիւնը վրաճայի նահանգին մէջ պիտի ելնէր, ուր հազարի չափ գիւղացիք պիտի միանային, կառավարութեան պաշտօնատարները պիտի սպանէին և Պուլղար չ'եղող բնակչաց ինչքը պիտի յափշտակէին։ Բայց քանի մը հրացան պարպելէ և խանութ մ'այրելէ զատ ուրիշ գործ չ'կրցին տեսնել։ Չերքէզներն կը շարունակեն և բանտերը լցուած են, ուր շատ մ'ալ Պուլղար քահանայք կը գտնուին։ Ապստամբապետաց գլխարկին վրայ Պուլղարերէն լեզուաւ "Հրաման կամ մահ", և իրենց դրօշակին վրայ ալ "ազատութիւն կամ մահ" գրուած է։

Ֆիկիպէէն Քուրիէ Տ'Օրիան լրագրին գրուած նամակի մը խօսքին նայելով, ապստամբութիւնը մնլեռանդ Թուրքաց ոմանց գրգռութիւններուն պատճառաւ ծագեր է։ Քանի մ'ամսէ 'ի վեր արդէն Թուրքերուն ու Պուլղարներուն մէջ ատելութիւն և իրարու դէմ խէթ ու կասկածանք կային։ Մինչև իսկ Տէրվիշ մը Զատկին օրն սպառնացեր էր թէ երեսուն օրէն քրիստոնեայները պիտի ջարդուին, և ասոր համար աքսորուեր էր։ Այսու ամենայնիւ երկու կողմէն եղած կասկածանքն իւր արդիւնքը տուաւ։ Պուլղարք իրենք զիրենք պաշտպանելու համար ամուր գիւղեր քաշուեցան, և այսպէս ապստամբութիւնն սկսաւ, բայց շուտով զսպուեցաւ։

Կ. Պոլսոյ մէջ կատարուած վերհապետական փոփոխութեան վրայ խորհրդածութիւնները կը շարունակեն Եւրոպական լրագրաց մէջ։

Գաղղիական Տէպա լրագիրն, որ Եւրոպական լրագրաց լրջագոյններէն մին է, և որոյ խորհրդածութիւնները մեծ կշիռ ունին, նշանաւոր յօդուած մը հրատարակած է, որոյ գլխաւոր մասերն արժան կը համարինք հոս դնել։

"Մահմետական պետութիւնք կը՝նա՞ն վերականգնիլ, կանոնաւոր վարչութիւն մ'և անկեղծապէս կազմաւորեալ երեսմուտք մ'ունենալ։

"Անոնք որ ազգայ անհրաժեշտ օրհասին կը հաւատան, ընդհանրապէս անդարմանելի անկման մ'և մեծապուտ կործանման մը կը դատապարտեն Մահմետական ազգերը։

"Այս վարդապետութիւնը մեծամասնութիւնն ու հաւանականութիւնն իւր կողմն ունի։ Սակայն չկրնար ըսուիլ թէ պատմաբանօրէն անվիճելի է։ Աշխարհի մէջ խիստ լաւ կառավարուած մահմետական պետութիւնք տեսնուած են. Սպանիա տակաւին կ'ըղդայ Արաբաց կառավարութեան բարիքներն, և անոնց Սպանիայէն հալածուիլը տկարութեան մեծ պատճառ մ'եղաւ Սպանիոյ։

"Կրնա՞նք այսօր յոյս մ'ունենալ Թուրքիոյ վրայ։ Մեք, որ երեք տարիէ 'ի վեր այդ երկրին վարչութեան վրայ դարձուցած ենք մեր ուշադրութիւնը, շատ անդամ անոր թերութիւնները ցոյց տուած ենք։

"Քանի որ Թուրքիոյ Վեհապետը մարդոցմէ զատուած կապրի, կըսէինք, երկրին հասոյթներուն զուտ մասը պալատի ծախուց մէջ պիտի խորասուզի, ամենածանր տուրքեր մը շակութեանց ընդարձակութիւնն անդադար պիտի պակսեցնեն, և տարին քանի մ'անդամ փոխուող կուսակալք և կառավարիչք ալ վարչական կանոնաւորութիւն բնաւ չպիտի թողուն։ Այսպիսի դրութեան մ'ո՛ր և է պետութիւն չկրնար դիմանալ, թէ և ժողովուրդն համասեռ ըլլայ և այլ և այլ ցեղերու ու կրօններու բաժնուած չըլլայ։

"Ալպիւլ Ազիզը դահընկեց ընող օրինաւոր յեղափոխութիւնը վերջ դրա՞ւ պալատի թագաւորութեան, սիրելեաց, սենեկապետաց և ներ-

քինեաց ազդեցութեան։ Այսպէս զատ աւելի կայունութիւն պիտի տա՞յ վարչութեան։ Հաւատի չենք, բայց կը յուսանք։ Եթէ Մուրատ Ե. կրնայ Աղէքսանդր կամ Կիւրեղ կայսեր պէս վերհասկա՞ մ'ըլլալ, այսինքն դիւրամատչելի մարդ մ'ըլլալ, որուն կարենան իւր հպատակաց գլխաւորներն առանց երկրպագութեան մօտենալ, որ կարենայ և ուզէ կառավարութեան մանրամասնութիւններուն զբաղիլ, անհնար չէ որ ապստամբեալ գաւառաց խաղաղելէն ետև Թուրքաց կայսրութիւնը քիչ քիչ կեանք առնու, և 10—12 տարի ապաքինումէ ետև բարգաւաճման աստիճանի մը հասնի։

"Դժուարութիւնք մեծ են անշուշտ, բայց բացարձակապէս անյաղթելի չեն։ Թուրքիոյ բնակչաց կրօնական հակառակութիւնն ինչ որ ալ ըլլայ, ստոյգ է որ աղքատութեան ու հարստահարութեան չափազանցութիւնէն ծագած է ներկայ ապըստամբութիւնը։ Եթէ յաջողուի ապստամբեալ ժողովրդոյ անձանցն և ընչից համար տալ այն ապահովութեան ու ազատութեան երաշխաւորութիւններն՝ որոց ամենյմարդկեղէն էակ իրաւունք ունի արդի պետութեանց մէջ, հնար է որ հաշտուին Դրան հետ . . . . . ։

"Կատարելիք առաջին բարենորոգումն, որ ամենէն անհրաժեշտ է և ուրիշ ամեն բարենորոգմանց դրաւականը պիտի ըլլայ, արքունի պալատան բարենորոգումն է։ Եւրոպա չպիտի հաւատայ այն հաւատաց՝ որք անշուշտ պիտի շռայլին Օսմանեան նախարարներէն, մինչև որ պալատին կազմութիւնն հիմնովին չբարեփոխի անյապաղ։ Թերի միջոցներով, մանր մունր խնայութիւններով, ծախուց չափաւորութիւններով չէ որ Եւրոպիոյ վստահութիւն պիտի աղդեն, այլ լիակատար փոփոխութեամբ . . . . . ։

"Ապտիւլ Ազիզ թերևս ուրիշներէն աւելի չար մարդ մը չէր։ Բնաւ անդթութեան գործ մը չվերագրուիր իրեն. բայց երկու յանցանք ունէր, զոր մեր արձակ դարը չներեր. մխոց էր։ Զուարթ սրտով իւր վճարքը դադրեցուց այն միջոցին որ ինքն կարգէ դուրս շռայլութեամբ կապրէր և գանձ կը դիզէր։ Նոյն բաղդը կրնանք նախատեսել անոր նմանող եղողներուն։ Այս դասն օգտակար է Արևելեան իշխանաց։ Մեր արդի գաղափարաց հետ, որք արդէն մահմետական երկիրներու մէջ ալ ծաւալիլ սկսած են, սնանկութիւնը թագաւորական տոհմի մ'անկման յառաջընթաց նշան և պատճառ մ'է։

"Կ. Պոլսոյ յեղափոխութիւնը բարոյականութեան բարձր դաս մ'է մահմետական աշխարհի։ Կը հաստատէ թէ՝ որ և է սահմանադրութիւն մ'և դուրսէն ճնշում մը չեղած ժամանակ իսկ, գահուն վրայ ներելի չէ հարստանալ 'ի հաս այլոց։"

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 12 յունիս

Պ. Տիսրայէլիի ատենախօսութիւնը լաւ ազդեցութիւն մ'ըրաւ։

Փարիզ 12 յունիս.

Տեքսպ դուքսն այսօր աշխարհավարական բացատրութիւններ տուաւ վերջին դէպքերուն վրայ։

Պէլկրատ 13 յունիս.

Սահմանագլուխը քանիցս բռնարարութիւնն պատճառաւ կառավարութիւնն երկու դարձակալ զրկեց Վիեան, որպէս զի ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ փաշային հետ խորհրդակցին։

Լոնտրա 13 յունիս

Սառ. Քօնս.		13 5/8
Իտա	1865	15 1/2
»	1869	14 1/8
»	1871	20 1/2
»	1872	24
»	1873	14 1/4
Եգիպտ.		37 9/16
Անգլ. Քօնս.		94 5/16

Փարիզ, 13 յունիս

Բանգպակ Մոնթինկ—Սրիան	6 1/4
» Ֆայր Ցոլէրան	4 3/8—

Ծախուած 8000 հակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանին թաւր կապելու հանդիսին օրը դեռ պաշտօնապէս չորոշուեցաւ։ Բայց հաւանականութիւն կայ որ առաջիկայ երկուշաբթի օրը կատարուի։

Բ. Դուռը՝ տերութեանց դեսպաններուն՝ ինչպէս նաև ոչ մահմետական ազգաց Պատրիարքներուն ու ազգապետներուն համար յատուկ վրաններ կանգնել կուտայ հանդէսին անցնելու ճամբուն վրայ Գույս պաշը կոչուած տեղը։

Վեհ. Սուլթանը քանի մը շաբաթ Զրաղանի պալատը նստելու գիտաւորութիւն ունենալով, փութալան պատրաստութիւնք կըլլան յիշեալ պալատին մէջ։

Երեքշաբթի օրը Բարձր Մեծ. Եպարքոսը, Շեյխիւլ-Իսլամը, Պատերազմական գործոց նախարարն և Պետական խորհրդոյ նախագահ Բարձր Միհանի փաշան Եըլդըզի Քիօշկն երթալով խորհրդակցեցան Վեհ. Սուլթանին հետ։

Վեհ. Սուլթանը Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, Շեյխ իւլ Իսլամին, Պետական խորհրդոյ նախագահ Միհանի փաշային և պատերազմական գործոց նախարար Հիւսէյին Ավնի փաշային մէկ մէկ զուգաձի գեղեցիկ կառք և հեծնելու զարդարուն ձի պարգևեց։

Վախճանեալ Սուլթանին դրամական հարստութիւնն հաշուելու գործն աւարտած ըլլալով, հիմա ալ իւր գոհարեղէններուն և այլ թանկագին զոյից հաշիւն ու արժէքը կը քննուի Տոլմա պահճէի պալատին մէջ։ Այս գործը լմննալէ ետև, մինչև գոհարեղէններն ու թանկագին նիւթերն երմից պաշտօնատունը պիտի փոխադրեն։

Վեհ. Սուլթանը ծանրագին ընչատուփ մը պարգևեց Տօքթոր Մարքոս փաշային։ Հանդուցեալ Սուլթանին դիակին վրայ բժշկական քննութիւն ընող միւս բժիշկներն ալ դրամական վարձատրութիւն ստացան։

Երեկուան Վաքթի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Եգիպտոսի խեդիվը դեռ ճանրայ եղած չէ Եգիպտոսէն։

Կըսուի թէ Սէյիտ պէյ վերահոտատուեր է երկրորդ սենեկապանութեան պաշտօնին մէջ։

Սիթանպուլ Լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Տոլմա պահճէի պալատին կայսերական դանձատան սենեակներուն մէկէն այս վերջին օրերս հարիւրի չափ մնատուկ գանուեր է, որոց պարունակութիւնը դեռ յայտնի չէ։

Երէկ առաւօտ Գատըգեղի նաւամատոյցի հայ և թուրք բեռնակրաց մէջ կռիւ ծագելով, ոստիկանութիւնը քիչուոր ըլլալուն պատճառաւ չկրցաւ խաղաղել, և խումբ մը ձիաւոր զօրաց միջամտութիւնն հարկ եղաւ։ Երկու կողմէն 15ի չափ մարդիկ վիրաւորուած են։

Բումէլիի և Իզմիրի երկաթուղիներով քանի մ'օրէ 'ի վեր բազմաթիւ մարդիկ կուգան գաւառներէն՝ Վեհ. Սուլթանին թաւր կապելու հանդիսին ներկայ գտնուելու։

Սէլանիկի նախորդ կուսակալն և տեղւոյն քանի մը զինուորական պաշտօնակալները դատելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն իւր պաշտօնն աւարտած ըլլալով, Բ. Դրան հրաման գնաց Վահան էֆէնտիի և իւր պաշտօնակցաց որ Կ. Պոլիս վերադառնան։

Բ. Դուռը Ծխախոտի մենաշնորհին (ռէժի) խնդիրը լուծելու համար յատուկ յանձնախումբ մը կազմեց գատական գործոց նախարար Վսեմ Սամիէթ փաշայի նախագահութեամբ։ Յիշեալ յանձնախումբին անդամ են Երուսմոյ, Հատարակային շինութեանց և հասարակաց կրթութեան նախարարներէն զատ, Հալիլ Շերիֆ փաշան, Հալէթ փաշան, Կ. Պոլսոյ քաղաքապետն և անուղղակի տուրց վերատեսուչը։

Բերկրութեամբ կիմանանք թէ Իզմիրը հրատարակուած Արևելեան Մամուլ ամսատետրն՝ որ ասկէց երկու ամսոյ չափ առաջ վերցմանեաց դադարման հրաման ստացեր էր Բ. Դրան, իւր հրատարակութիւնը շարունակելու թոյլատրութիւն ստացեր է։

Մ. Սիմոնովիչ և անոր մեղսակից Ս. Փափազեան, որք անցեալ շաբաթ բանտէն արձակուած էին, Օսմանեան զանքային բաղդքանաց վերայ վերստին բռնուելով բանտարկեցան։

ԴՐԱՄԱԳԻՏ

Ղալաթիա 2 յունիս.

Կերևի որ կայսերական կառավարութիւնը ներկայ քաղաքական ծանր պարագաներուն մէջ երմտական վիճակը բարւոքելու մեծ խընդիրն ալ ուշադրութենէ ձգած չէ։ Երկուշաբթի օրը մեծ խորհուրդ մը կազմուեցաւ Բ. Դուռը, Մեծ—Եպարքոսին նախագահութեան ներքեւ, 'ի ներկայութեան երմտոյ նախարար Ղալիպ փաշային, հասարակաց շինութեան նախարար Սէրվէր փաշային, հասարակաց կրթութեան նախարար Ճէվատէթ փաշային, մաքսերու ընդհանուր տեսուչ Բեհանի փաշային և քաղաքապետ Բատրի պէյին։

Այս խորհուրդը Վեհ. Սուլթանին կողմանէ երմտոյ պաշտօնատան թողուած հանքերն ու գործարաններն օգտակար ընելու միջոցներուն զբաղեր է։ Տարակոյս չկայ որ այս խնդիրն ալ մեծ յարաբերութիւն ունի երմտոյ բարւոքման հետ՝ բայց յուլիսի կարոններուն՝ ինչպէս նաև անցեալ ապրիլի յետաձգեալ վճարմանց նկատմամբ տակաւին ապահովիչ յայտարարութիւն մը չկայ։ Հետևաբար, Օսմանեան Քոնսոլիտէներն, որք մեկէն վեր եղած էին մէկ երկու շաբաթէ 'ի վեր, 16 էն խիստ քիչ անդին անցան։ Մինչև 14 ի մօտ իջնալէ ետև, մեկ երկու օրէ 'ի վեր 15 ին և 16 ին մէջ կը տատանի։

Պ. Բալմէրի կողմէն Սիթամպուլ լրագրին ուղղուած նամակ մը, առանց ուրանալու նախկին Մեծ—Եպարքոս Մահմուտ փաշային տրուած մուրհակ մը, որով Օսմանեան պարտուց միացուցիչները կը խոստանային 1 միլիոն 700,000 լիրայի արժեթուղթ տալ անոր հրամանին, քանի մ'անձանց մէջ բաժնուելու համար, կը ժխտէ իրեն այս գայթակղական գործին մէջ մասնակցութիւնը։ Հետևաբար գործը Ռոշ, Սթանիֆորթ, Սքուլուտի և Տիւմանուարի վրայ կը մնար։ Պ. Սքուլուտի ալ իրեն վրայէն պատասխանատուութիւնը նետելու նպատակաւ նամակ մը հրատարակեց։ Այսու ամենայնիւ գործին եղելութիւնն ատոյգ կերևի, հեղինակն ո՛վ որ ալ ըլլայ։ Կըսուի թէ հանդուցեալ Սուլթանն, երբ նախարարք իրմէ դրամական նպաստ կուզէին գանձուն համար, յիշեալ թուղթը տուած էր Մեծ-Եպարքոս Մէհմէտ Բիւշտի փաշային, որպէս զի պարտուց միացումը կատարէ և խոստացեալ գումարն առնու։

ԱՌՈՏԱՆԳԱՆԴԷՍԻ ԵՍԱՍՏԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆ

2	յունիս. չորեքշաբթի իրիկուն	15,20
3	յունիս. հինգշաբթի առաւօտ	
	բացուեցաւ	15, 25
	ժամ 4 ին	15, 22

Կ. Պոլիս 2 յունիս.

Լօսիէթէնէրբայի բաժինք Անգլիս.		2, 10
« Փոխանակումներ »		1, 15
Կ. Պոլսոյ Պանքային »		2 20
Քրէտի Ֆոնդիր »		3, 10
Քրէտի Օսմբրօ—Թիւրք		—
Երկաթուղեաց	Ֆր.	44 1/2
Փոխ. 1863	»	85
» 1865	»	86
» 1869	» »	78
» 1872	» »	26
» 1873	» »	75
Թրամուայ	Օսմ. լիր	1,15

ԸՆԹԱՑՔ ՂՐԱՄՈՑ

2 ՈՒՆԵՑԻՍ

Անգլ. լիրա	դուրուշ	110 35
Նաւօլէան ոսկի	»	88 16
Իմբէրիալ Ռուս	»	89 30
Գերմանիոյ	»	51 30
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	107 30
Պլինտ	»	137

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ յունիս 4'ի Ղալաթիա։

Առեւանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ 6ին և գոցուի 10ին։

Հրաւիրեալ են երեսփոխան էֆէնտիներն՝ իրենց ազգ ասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

31 մայիս 1876

'Ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ. Պոլիս

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Պատասխանագիր Բ. Դրան Ազգամարտ խնդրոյն համար.
2. Ընտրութիւն վարչական ժողովոյ.
3. Տեղեկագիր Պատրիարքական հարցմանց յանձնախմբին.
4. Տեղեկագիր Իրաւասութեան դիւանի.
5. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան.

Ատենադպիր
Ազգային Ժողովոյ
Դ. Ց. Մելիք

Խորհրդոյ հրաժարական առաջնորդ Գեր. Տ. Պետրոս Ծ. վարդապետը վարչութեան հրաւիրանօք երեքշաբթի օրը Կ. Պոլիս եկաւ խորհրդէն։

. . . Խմբագիր.

Յառաջիկայ կիրակի յունիս 6 Գուղկանճուղի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյս ատենախմբութիւնն ըլլալով, նախկին Պատրիարք Ամեն. Խրիմեան Ս. Հայրիկ Ս. Պատարագ պիտի մատ-

տուցանէ և քարոզութեամբ ժողովուրդը պիտի մխիթարէ։

Կը խնդրեմք որ բարեհաճիք զայս ծանուցումն հրատարակել 'ի դիտութիւն փափաքողաց։

'Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Պօղոս Ց. Սեբէէրեան Կարապետ Ց.
1876 յունիս 2 Պէշիկ-Թաշլեան
Դուզկունճուղ

Խմբագիր Տէր.

Անցեալ 18 ին իրիկունը՝ երբ հեռագիրը Թագաժառանգ կայսերազուն Մուրատ էֆէնտիի կայսերական գահը բարձրանալուն բերկրաբեր լուրը հաղորդեց, քաղաքիս մէջ նախ Հայոցմէ սկսելով Տաճիկք և Յոյնք ևս ուրախութեան հանդէսներ կատարեցին։

Հեռագիրը ժամանելէն անմիջապէս ետքը, եկեղեցւոյ զանգակին ձայնիւ բոլոր ազգայինք դիմեցին յեկեղեցի, որ շքեղապէս զարդարեալ ու լուսավառեալ էր։

Մէկ ժամու չափ ըստ պատշաճից շարականներ երգուելէն ետքն, Փաշայեան էֆէնտին յատուկ պալով ուսումնական խիստ ազդու և սրտաբուխ առենախօսութիւն մը ըրաւ, որով ազգայնոց և օտարաց սիրտերը (Տաճիկներէն ալ շատերը ներկայ էին) բերկրապատոյր ուրախութեամբ լեցուեցան։

Հուսկ ապա, եկեղեցական դասաք և դպրոց թափորի ելլելով, ազգային և տաճկերէն գեղեցիկ երգերով բոլոր Հայոց թաղը շրջագայելէն յետոյ, վերջին դարձանք յեկեղեցի, ուր որ նորէն Օգոստափառ կայսեր կենաց համար ջերմապէս աղօթքներ և բարեմաղթութիւններ ընելէն զկնի աւագերէց Տէր Թադէոս հոր օրհնութեամբը մեկնեցանք անտի ուրախ և զուարթ սրտիւ։

Երկրորդ օրը, սոյն հանդէսն ա'լ աւելի փառաւոր կերպիւ կատարուեցաւ, որուն նմանն այս կողմերն երբէք տեսնուած չէր։

Հանդիսին առջևէն կերթային տասն զինուորական՝ որք Փաշաեան էֆէնտիի խնդրանօք տեղական իշխանութեան կողմանէ զրկուած էին, և մինչ 'ի խոնախ շարունակ հրացաններ կը պարպէին և ֆիշէնկներ կը նետէին։

Անոնց ետևէն երկու Օսմանեան դրօշակօք և հանդերձ երգեցիկ մանկամիք խուռն բազմութիւն մը՝ որ մերթ ընդ մերթ «փառիշահըմ պին եաշա» կազաղակէին։

Վերջապէս երեք ազգէ բազկացեալ երկու հազարէն աւելի բազմութեամբ մը պնացինք տեղական իշխանութեան ապարանքը, ուր որ Տաճկաց բոլոր երեւելիները դայմագամ պէյին հետ մէկտեղ կ'սպասէին, և յարգանօք դիմաւորեցին հանդիսականքն։ Երգեցիկ մանկունք Փաշաեան էֆէնտիի նոր յօրինած զողորիկ երգերը գեղեցիկ եղանակաւ երգելէն, և խահվեհէր խըմուելէն ետքը, խոնարհին բակը և սրահը լեցուած հազարաւոր բազմութեան ներկայութեամբ երբ յիշեալ էֆէնտին ոտքի ելաւ, ընդհանուր լռութիւն մը տիրելով ամեն կողմ, հանդիսականք ակնկառոյց 'ի նա կը հայէին։

Փաշաեան էֆէնտիի բնական հանճարն զոր տարիներէ 'ի վեր քաղաքացիքս 'ի մեծոյ ազէկ ճանաչած են, այն օր ալ աւելի ճանչցան խօսած ազդու առենախօսութեամբը, զոր արտասանած ատեն օրինակելով կուզեմ առ Ձեզ հրատարակելու խնդրանօք *։

Նոյն վիջցին հանդիսականաց սրտերուանդ կանչած Ամիններու ձայները բոլոր ընդարձակ ապարանը կը թնդացնէին, որով կատարուեցաւ սոյն հանդէսի արարողութիւնը չքեղապէս։

Բոլոր հանդիսականք և նա մանաւանդ Գայմագամ պէյն և երեք ազգի երևելիները յատկապէս Փաշաեան էֆէնտիին իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնելէն զատ յատկապէս փոխադարձ այցելութեան ալ եկան 'ի վարժարան։

Երեք օր և երեք գիշեր շուկայի խանութներն ալնիւ կերպասներով զարդարուած լուսավառութիւններ եղան փառաւոր կերպիւ։

Ամէն վարդ իր փուշը ունեցածին պէս այս հանդէսն ալ թէպէտ և ամենայն խաղաղութեամբ և ընդհանուր գոհունակութեամբ կատարուեցաւ, որուն շարժառիթը Փաշաեան էֆէնտին եղած էր, սակայն Բուշակիէ դպրոցին Զանկըրըյէն նոր եկած նախապաշարեալ հօճան՝ Գայմագամ պէյին ընտանիքին հետ Մահմետական և Քրիստոնեայ ընտանիքներն ալ այն հանդէսի ուրախութեանը մասնակցելով շուկայի զարդարանաց հանդիսաւոր ըլլալու փափագանօք համեստարար շրջագայելնին ցաւօք սրտի տեսնելով, «քեաֆիրլէր մէմլեքէթինէ եաշը յօրուզ ևն» ըսած է քանի մը անձանց առջև։ Այդ մոլեռանդ ցաւագարին այսպիսի արտառոց խօսքերն ոչ սակաւ վիշտ պատճառած է թէ Տաճկաց և թէ Քրիստոնէից. ուստի թէ Դայմագամ Պէյիր պէյն և թէ ուրիշ երևելի անձանց կողմանէ արժանաւոր յանդիմանութիւններ ընդունած է. սակայն հինաւուրց պժգալի նախապաշարմամբ լեցուն գլուխ մը քիչ ժամանակի մէջ յուզութիւն ածելն խիստ դժուարին և գրեթէ անհնարին ըլլալը յայտնի է։

Կաղաչեմ... Խմբագիր, սոյն գրութեանս Ձեր պատուական Մասիսի մէջ անկիւն մը շնորհել բարեհաճիք ազգասիրաբար որով մնամ...

1886 25 մայիս Գաբրիէլ Մ. Քիւչէճեան
Զարշանապ

ՀՈՒԵՐՏԱԿԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ 2 ՅՈՒՆԻՍ 1876

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

1 Լիրան 100 ղրշէն

Բամպակ

Ատանա, Թարսուս,	հօխ.	6 1/4	
Վրասա. Պարսկ.	»	—	
Պալըքէս. Կէյվէ, Մայթօս	»	7 1/4—7 1/2	
Բուրդ լուացուած			
Բուռմէլի,	հօխ.	—	—
Անատոլու,	»	—	—
Բուրդ չլուացուած			
Էսկի Շէհիր	հօխ. 2 »	6 1/4—7	
Եօզղատ, Էնկիւրիւ	»	5 1/2—6	
Քաստամոնի	»	8 1/2—11 1/2	Լ. 130
			Լ. 100
Բուրդ այծի (թիֆթիք) Էնկիւրիւզ		30—35	
» » Բ. տեսակ	»	—	
» » Պէյազար, Քաստ.		30—32	
» » Վան Եայլն		15—18	
Մորթ այծի,	7—8 Լ. 1		Լիր. 100
» գաւին զոյգը	19		» 130

Մետաքս

Պրուսա	հօխան	—	Լ. 100
Բաֆրա, Կէյվէ	»	80—100	»
Պարսկ. Սիրիա	»	Փր. 22—25	
Բուխարա		36—40	
Լոզակ չոր			
Պրուսա, Սիրիա հօխան		38—40	130
Ծակած	»	22—28	»
Ճէհրի			
Կեսարիա, Էնկ. հօ.		8—8 1/2	
Իսքիլիպ, Թօգատ	»	5 1/2—6	»
Գապլ խէժ (քիթրէ)	»	28—37	»
Կանեվի Անատ.	»	4 1/2—5	130
Ափիոն ա. տեսակ	»	260—280	100
» վար »	»	200—220	»
Կոտաուտ, քիլէ		50—52	Լ. 130
Սուսամ, օխ.		3 1/8—3 3/8	ղրշ. »
Անիսոն Քիոսի, օխան		11—12	»
» Բուռմէլի »		7—8	»
» Անատ. »		4—5	»
Քեմոն (քիմիոն)	»	4—4 1/2	»
Զէթ Միտիլի և Ատրամիթ հօխ.		5 3/4	ղրշ. 107
» Կիրիտ հօխ.		5 1/8—	» »
» Քիոս »		7 1/2	» »
» Մուտանիա		6	» »
» Յունաս. վօլօս		6	»
Օճառ Քանտիա հօխ.		4 1/2—4 3/4	»
Հանիա »	»	4—4 3/8	»
» Ռէթիմօ	»	4 1/8—4 1/2	» »
» Միտիլի	»	5—5 1/2	» Լ. 130

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ Լ. 100

Խահվէ Րիո Ա. տես. 100 օխ.		1300—1350	
» Բ. » » »		1200—1240	
» Գ. » » »		1050—1120	
» Եմէն		15—16	Լ. 104
Շաքար փուշի Հալ. կենդ.		205—206	Լ. 103
» » Գաղդ. »		245—	»
» գլուխ 3 քիլ. »		245—	Լ. 100
» » 3 » »		248—	»
Գղմեկ Ա. և Բ. տես օխ.		6 1/2—7	Լ. 104
Մեխակ (դարէնֆիլ) »		25—26	Լ. 100
Խաւնկ կենդ.		200—240	»
Լէզակ (չիվիտ) պէնկ. »		110—135	»
» » Մաար. »		50—70	»
Ուրդան կարմիր (գըրմըզ)		36—40	Լ. 104
Բէթրոլ (կապ) Ամեր. անա.		60—61	100
Սարամաչէթ ըստ տես.	»	68—102	»
Ապակի	»	20—20 1/2	Փր.
Զայ Քոնկօ հօխ.		22—28	Լ. 105
« Բէքքօ ծաղիկ »		60—150	»
Բրինձ ճէնով. 100 քիլ.		42—43 1/2	Փր.
» Հնդկ. » ղրշ		155—	Լ. 103
» Եգիպտ. օխ.	»	3 1/2—4	Լ. 120
Ռամ Անգլ.		8 1/2—10	կալ. 103
» Ամեր. Թրիկստ		16 3/4—17	»
Կարագ Եղ Միպիր օխ.		13—13 1/2	100
» Թրիկստ և Բուռմ.		8—8 1/2	105
Ճարպ Ռուս. հօխ.		6 1/2—7	105
« Բուռմէլի »		7 1/2—8	»
Խավեար Ա. տես. »		42—45	120
» » Բ. » »		—	»

ՄԵՏԱՂՔ

Երկաթ Թրիկստ սնտուկ		200—205	100
Զողաձև և շրջ. կենդ.		63—83—160	»
Ծրար »		65—66	Լ. 106
Տախտակ »		105—	»
Ղվէսի ձող. և ծրար »		120—128	»
Պղինձ Անգլ. հօխ.		15 1/2—16	100
Զինքօ 100	»	106—108	Փր.
Անագ	կենդ.	560—565	»
Կապար տախ. և խողով. »		160—165	104
Թանաք (թէնէքէ) Զ սնտ.		260—265	100
Քարֆիցա Ն. 15/48 50 քիլ.		88—90	»

ԱՐՄՏԻՔ 100

Յորեն կարծր, Ազոմ, քիլէ		29—30	
» » Իսմայիլ	»	29—30	
Կիրքա Ազոմ	»	28 30	
» Դանուբ	»	26—28	
Կարծր, Պալքէր. Պուրկ.	»	20—22	
» » Ռոտոսթ. Ազդ.	»	22—24	
Յորեն կակուղ, Դանուբ	»	20—23 1/2	
» » Բուռմէլի	»	19 1/2—24	
Եգիպտացոր. Դանուբ	»	11—11 1/2	
» Բօմբի, Օրտու	»	11—11 1/2	
» Բուռմէլի	»	—	—
Գարի. Դանուբ	»	15 1/2—16	
» Բուռմէլի		15—16	
Վարսակ (եուլ.) Անատ.	»	10—12	
» Բուռմէլի		10—11	
Հաճար (չավտար)	»	17—18	

ԱԼԻՒԻՐ

Օսկա Ա. տես. 60 հօխ.		126—	Լ. 100
« Բ. » »		120—	»
» Գ. » »		113—	»
Իպրայ. ըստ »	»	86—98	»
Կալաց Ա. »	»	106—	»
» Բ. և Գ. »	»	90—98	»
Ընիկ Ա. » 60 հօխ.		90—	100
» Բ. և Գ. »	»	88—90	»

ՄԱՆԻ ՖԱԹՈՒՐԱ

Մահուտի

Թ.	5—9 միտրէ	6 3/4—7 1/8	105
Մէքսիքան	5—9 «	7—7 3/8	»
Լոնկ Գլոթ	3—7 1/2 »	6 7/8	»
«	6—10 »	6 7/8	»
»	8—12 »	6 3/4—6 7/8	»

Բամպակ մանած

Էքսթրա Ն.	8—6/14 միտ.	44—50	»
Վաթէր »	»	50—56	»
Էքսթրա	» 16/24 »	62—78	»
Վաթէր »	» »	52—58	»

ՎՐԻՊԱԿ

Երեքշաբթի աւուր Մասիսի մէջ հրատարակեալ բանասիրականին մէջ «Մայրասուր սուսեր սիրաղ սիրահար արտր» տողին մէջ «սիրահար» բառը «սրահար» պէտք է կարդացուի. նոյնպէս «բաղիդն» բառը «բաղեղ» և «մինչև ցաւութիւնն» խօսքը «մինչ ցաւութիւն»։

ԻԼԱՆ

Քաղաքս ալայը կիւնիւ միւթատ վարօրլարան պաշկա Պօղոս իշինէ իշլէյէճէք օրան վարօրլար

10 30 ակ Եէնիմահալլէսէն քալքուպ Պէօյիւքտերէ, Թարապիա, Պէյքօղ, Միրկիւն, Անատօլ-Հիսար, Պէպէք վէ Պէյլերպէյինէ ուղրայուպ քէօրիւէ։

10 45 Բուռմէլի Գավաղընտան Անատօլույէ, Մէսարպը. Պէօյիւքտերէ, Թարապիա։ Եէնի քէօյ, Միրկէօն, Ր. Հիսար, Պէպէք օղրայարագ Քէօրիւյէ։

10 45 Պէյդօղատան Գուզկունճուղա գատար պիրճիւմլէ խոկէլէլերի օղրայարագ Քէօրիւյէ։

11 — Արնաուտքէյատէն Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։

ԱԳՇԱՄ ԱԼԱՑՏԱՆ ՍՕԿԱ

8 1/2 ակ Քէօրիւէն Եինէ Գուզկունճուղատան Պէյդօղա գատար օղրայաճագ արը։

9 — Քէօրիւէն Գալդուպ Պէպէքտէն պաշլայարաք Գավաղարա գատար կիտէճէկի։ Պիր վարօր ատիւ ռատի 9 ակ Գալդուպ, Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ, Արնաուտքէօյ, Եինէ կիտէճէկի Շիրքէթի խայրիյէ թարաֆընտան իլան օրունուր։

ԻԼԱՆ

Պէյքօղ ատապազարանէսի իշուն լիւղումի օրան 60,000 ատէտ թիւլի եօրունմամբ գոյուն վէ քէչի տերիսինին պէհտոր մագպուզ սէնէտի թարիխինատէն իթիպարէն 31 կիւն մուրիւրինատէ սիմ մէճիտիյէ 21 1/2 ղրշ հէտապը իլէ նիզամիյէ խաղինէսինատէն վէ եախօտ թադոսիսի հուլուլինատէ եինէ օր վէճհ իլէ սիմ մէճիտիյէ 21 1/2 ղրշ հիսապը իլէ խաղինէնին վիրէպիլէճէկի մահալատէն հէվալէթէն թէտիյէ օրունմաք չէրայիթէ իլէ պէհէր ատէտի 9 1/2 ղրշա օրարագ թալիպի էօհատէսինատէ օրուպ հաղիրանը բումինին պէշինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինատէն, իթա իթիմէկէ թալիպ օրանլարըն եէվմի մէգքիւրատէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

2 Հաղիրան 1876 2

Պապը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆ

Պէյքօղ ատապազարանէսի իշուն լիւղումի օրան 60,000 ատէտ թիւլի եօրունմամբ գոյուն վէ քէչի տերիսինին պէհտոր մագպուզ սէնէտի թարիխինատէն իթիպարէն 31 կիւն մուրիւրինատէ սիմ մէճիտիյէ 21 1/2 ղրշ հէտապը իլէ նիզամիյէ խաղինէսինատէն վէ եախօտ թադոսիսի հուլուլինատէ եինէ օր վէճհ իլէ սիմ մէճիտիյէ 21 1/2 ղրշ հիսապը իլէ խաղինէնին վիրէպիլէճէկի մահալատէն հէվալէթէն թէտիյէ օրունմաք չէրայիթէ իլէ պէհէր ատէտի 9 1/2 ղրշա օրարագ թալիպի էօհատէսինատէ օրուպ հաղիրանը բումինին պէշինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինատէն, իթա իթիմէկէ թալիպ օրանլարըն եէվմի մէգքիւրատէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

1 Հաղիրան 1876 2

Պապը Սէրասքէրի

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՄԵՆԴՈՒԻԽՏ

ԴՇԽՈՑԻ ԵՒ ԿՈՒՍԻ

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ

ԳՐԵՑ

Ծերունի Գաբրիէլ Պատկանեան

Պատկառելի հեղինակին բանաստեղծական տաղանդն, հայրենասէր ոգին և ճարտար գրիչն արդէն ծանօթ ըլլալով հայ բանասիրաց, աւելորդ կը համարինք մեր կողմէ գո-

վեստ կարդալ ներկայ աշխատասիրութեան վրայ։

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը՝ Եէնի-ճամի փողոց Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 8։ Գին 10 պրչ։

ՀԱՄԱՌՕՏ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ

Հէր պոպոլ-Ռիւն Աբելեան Ժողովրդոց

ՄԱՌՆ Ա.

Յօրինեց Մ. Մամուրեան

Զմիւռնիա տպագրութիւն Տէտէեան

Կը վաճառուի Ի գրատան Ս. Ղ. և Եաղմաճեանի, Եէնի-ճամի, Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 8։ Գին 1 ֆրանք 20 սանթիմ։

ՄԱՆԿՏԻՒՐ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՇԱՆՅԼԻՕՐԻ

Թարգմանեաց՝ Մ. Մամուրեան

Կը ծախուի Եէնի-ճամի փողոց, Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 8. Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը։

Գինն է 2 ֆրանք

ՊԱՏԿԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Մեր հայրենի փառայ և մեծութեան աւերակներն ու նշխարները կենդանի կերպիւ նկարագրող այս գեղեցիկ պատկերը, որ հայկական դահլիճներու վայելչայարմար զարդ մ'է, վերստին տպուեցաւ աւելի կատարեալ ձևով, և չորս տեսակի վերածուած։

Ա. ին գինն է 10 ֆրանք
Բ. » » » 7 »
Գ. » » » 6 »
Դ. » » » 5 »

Կը գտնուի Արամեան Տպարանը և Պոլիս Յակոբեան խան։

ՏՈՔԹՈՐ ԱՅԵՐԻ

ՍԵՐԲՈՒԹԵԱՆ ՇԻՐՕՊԸ

Արեան ապականութիւնէ յառաջ եկած բոլոր ախտերը բուժելու աւելէն ազէկ դեղն է։ Այսիկայ շատ անուանի եղած է առողջացնելու մորթի վրայի վէրքեր, պալարներ ու խոցեր, նաև թուղու Պալկամ, Սրբաճաու ու Քէլ։

Ինչպէս որ վերոյիշեալ մորթի հիւանդութեանց՝ նոյնպէս և արեան ապականութիւնէ ծնունդ առնող ներքին ախտերու ալ մէկ հատիկ դեղ է. ինչպէս են՝ Քէմի.ք Սրբաճասը, Մայասրլու Պէլ աղբիսը և այլ ասոնց նման հիւանդութիւններ. ու նաև լեարդի, սատամոքսի և երիկամանց վրայ եղած վէրքերը կբուժէ՝ եթէ ըստ կանոնի գործածուի։

Նաև եթէ քիչ մը տկարութիւն ունեցող անձինք սա դեղէն գործածեն Ապրիլ ու Մայիս ամիսներուն մէջ, դալիք շատ հիւանդութիւններէ ազատ կըլլան։

Այս Շիրօպը այնպիսի բաղադրութիւն մի է, որ ոչ միայն արիւնը կըմաքրէ, այլ նաև զօրացուցիչ է ու մարմնոյն ոյժ և կենդանութիւն կուտայ։ Կանանց ամէն տեսակ հիւանդութիւններու խիստ օգտակար դեղ է և եթէ տիկնայք ժամանակին սա դեղէն գործածեն, մեծամեծ չարիքներու ու հիւանդութեանց առաջքը առած կըլլան։

Կը ծախուի ՄԻՆԱՍԵԱՆ և ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԸ մէջ որ 'ի Ղալաթիա ու բոլոր դեղավաճառաց քով։

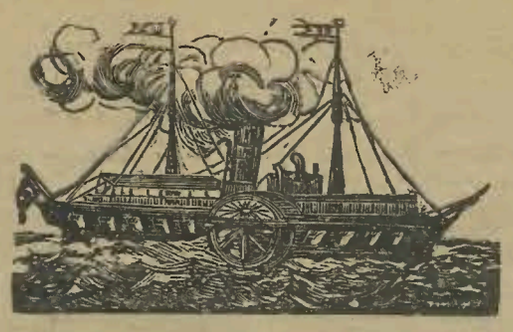

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԴԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1876 ՅՈՒՆԻՍ 1 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՕՂԼ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Թվ.		Ե-րոպական ԵՂԷՐ
11	15	19	Եէնիմահալլէէն Մէզարպ· Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Եէնիքէօյ Սիմէնեա Պոյաճ· Ր. Հիսար· Պէպէք։
12		20	Եէնիմահ. Մէզար· Պէօյիւք· Քիրէճ· Թարապ· Եէնիք· Էմիրկէն Ր. Հիսար Պէպէք· Արնավ·
1		32	Եէնիմահալլէէն Մէզարպ· Պէօյիւքա, Թարապիա, Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ր. Հիսար. Պէպէք։
1	45	18	Ր. եւ Ա. Գավաքէն Մէզար· Պէօյիւքա· Թարապիա Եէնիքէօյ· Սիմէնեա Էմիրկէն Ր Հիսար Պէպէք Արնավ· Գուբ· Օրթաք· Պէշիկթաշ։
3	15	19	Եէնիմահալլէէն Մէզար· Պէօյիւք· Թարապիա Եէնիք· Սիմենիա Էմիրկէն. Պոյաճ Ր Հիսար Պէպէք· Արնավ· (Ուրբաթ օրերը Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք)։
4	45	20	Մէզարպ·Պէօյիւքա· Թարապ· Եէնիք· Էմիրկ· Ր Հիսար Պէպէք Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիքթաշ։
6	15	3	Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքա· Թարապ· Պէյքօզ· Եէնիք· Էմիրկէն, Գանլըճա, Ր. Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնավուտաք Զէնկ· Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք, Պէշիքթաշ, Իսկիւտար։
8	30	25	Ր. եւ Ա. Գավաքէն Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնա· Պէօյիւքտէրէ· Թարապ· Պէյքօզ· Եէնիք· Պոյաճ· Ր. Հիսար· Պէպէք Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիկթաշ։
10		22	Մէզարպ· Պէօյիւք· Թարապ· Եէնիք· Էմիրկ· Ր. Հիսար. Արնավ· Օրթաք· Պէշիկթաշ։

Արնավուտ ԷԵՂԷՆ

11	30	3	Արնավուտաք· Գուրուչ· Օրթաքէօյ· Պէշիկթաշ·
12		22	Արնավ· Գուր· Օրթաքէօյ, Պէշիք· Գապաթաշ։
12	30	1	Արնավ· Գուրուչ· Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ։
1	5	3	Արնավ· Գուր Օրթ· Պէշիկ·
1	40	22	Արնավ· Գուրուչ· Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ։ Գապ·
2	15	1	Արն· Գուր· Օրթաք· Պէշիկթաշ Գապաթաշ։
3	45	22	Արնավուտաքէօյ Գուր· Օրթաքէօյ· Պէշիկթաշ Գապաթաշ։ (Բացի ուրբաթէ)։
4	45	3	Արնավ· Գուր Օրթաք· Գուզկ· Պէշիկ·
10	20	1	Արնավուտաքէօյէն ուղղակի կամուրջ։
11	10	3	Արնավուտաքէօյէն ուղղակի կամուրջ։

Աւէլեան Եղէր

11	30	21	Պէյքօզ Բաշ Ր. Փ. մահ· Գանլըճա, Ա. Հիսար. Գանտ· Վանիքէօյ Զէնկէլք Պէյլէր Գուզկունճ։
11	30	2	Վանիքէօյէն Զէնկէլք Պէյլէրպ Գուզկ· Գապաթաշ։
1		23	Պէյքօզ· Բաշապահ· Գան Ա. Հիսար Գանտ· Վանիք· Զէնկէլքէօյ Պէյլէրպ· Գուզկունճուք։
2		25	Պէօյուքա· Թարապ· Պէյքօզ Բաշապ· Գան· Ա· Հիսար Գանտ· Վանիք· Զէնկ· Պէյլէրպէյ Գուզկ։
3	45	23	Վանիք· Զէնկ· Պէյլ· Գուզկ· (Բացի ուրբաթէ)։
4		21	Պէյքօզ Բաշապ· Ր· Փ· մահ· Գանլ· Ա· Հիսար, Գանտ· Վանիք· Զէնկ· Պէյլ Ուրբաթ օրերը Գուզկ·)։
8	15	23	Պէշիւք· Պէյքօզ Բաշապ· Գանլ· Ա· Հիսար Գանտ· Վանիքէօյ Զէնկէլք Պէյլ· Գուզկ Իսկիւտար։ (Ուրբաթ օրերը Զուպուքլու)։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ե-րոպական ԵՂԷՐ

1		2.	Գապաթաշ, Իսկիւտար Պէշիքթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Զէնկ· Ռումավ· Գանտիլլի Ա. Հիսար Ր. Հիսար, Գանլրճա, Էմիրկէն· Եէնիք· Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքա· Եէնիմահ։
1	30	19	Պէշիկթաշ Օրթաք· Արնավ· Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ· Եէնիք· Թարապ· Պէօյիւքա· Եէնիմահ։
3		20	Պէշիկթաշ Օրթաք· Գուբ· Արնավ· Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճքք· Եէնիք· Թարապ· Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ·
5		25	Պէշիկթաշ Օրթաք Արնավ Պէպէք· Ր. Հիսար Էմիրկ· Եէնիք Պէյքօզ Թարապ Պէօյիւք Մէզ· Եէնիմահ· Ր. եւ Ա. Գավաղ։
6	30	23	Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաք· Պէյլէր· Զէնկ· Արնավ· Գանտ· Ր. Հիսար Էմիրկ· Եէնիք· Պէյքօզ Թարապ· Պէօյիւք։
8		22	Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտաքէօյ Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիք· Թարապիա Պէօյիւք· Մէզար։
9	30	19	Պէպէք Ր. Հիսար. Պոյաճ· Սիմէն·Եէնիք· Թարապ· Պէշիւք· Մէզար· Ր. եւ Ա. Գավաղ։
10	15	32	Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիք· Թարապ· Պէօյիւք· Մէզարպ· Եէնիմահ։
10	40	18	Պէշիկթաշ Օրթաք· Գուբ· Արնավ· Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն· Սիմէն· Եէնիք· Թարապ· Պէօյիւքա· Մէզարպուրնու Եէնիմահ։
11	15	25	Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ· Եէնիքէօյ· Թարապ· Պէօյիւքա· Եէնիմահ։

Արնավուտ ԷԵՂ

12	30	3	Ուղղակի Արնավուտաքէօյ։
1		22	Գուրուչ· Արնավուտաքէօյ։
1	45	1	Ուղղակի Արնավուտաքէօյ։
3		22	Ուղղակի Արնավուտաքէօյ։ (Բացի ուրբաթէ)։
3	45	3	Պէշիքթաշ Գուզկ· Օրթաք· Պէյլէր· Զէնկէլ· Արնավ·
9	30	1	Պէշիկ· Օրթաք· Գուրուչ· Արնավ·
10	15	3	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ, Գուրուչ·Արնավ։
11	5	1	Գապաթաշ· Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ· Արնավ·
11	35	2	Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ, Գուրուչ Արնավուտաքէօյ·
12		3	Պէշիք· Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ· Արնավուտաքէօյ·

Աւէլեան Ե-ղէր

2	15	21	Իսկիւտար Գուզկունճուք· Պէյլէրպէյ Զէնկէլ· Վանիք· Գանտ· Ա. Հիսար Գանլ· Բաշապ· Պէյքօզ (Ուրբաթ օրերը Զուպուքլու)։
3		23	Գուզկ· Պէյլ Զէնկէլ Վանիք· (բացի ուրբաթէ)։
9	30	20	Գուզկ· Պէյլէրպէյ Զէնկ· Վանիք· Ա. Հիսար Գանլ· Բաշապահճէ Պէյքօզ Թարապ· Քիրէճ· Պէօյիւքտէրէ։
10	30	21	Գուզկ· Պէյլէր· Զէնկ· Վանիք· Գանտ· Ա Հիսար Գանլըճա Ր. Փ. մահ· Բաշապ· Պէյքօզ։
11	5	23	Գուզկ· Պէյլէրպէյի Զէնկէլք· Վանիք· Գանտ· Ա. Հիսար Գանլըճա, Բաշապահճէ, Պէյքօզ·
11	45	22	Գապաթ· Գուզկ· Պէյլէրպէյ Զէնկէլ· Վանկ· Արնավ·

Այս լրագիրը չաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Ղալաթիա Յանտրքճրլար ատտէսի թիւ 198, Նօրօ խան Մասիսի խմբագրատունը։

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սենեակները։

ԻԶՄԻՐ. Պետիքան աղա Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խոսրով էֆ· Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Պետիքան աղա Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ուզունարդեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Էլմասեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փոթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖՈՌԵՇԱՆ Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բագրատունի։
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Ռուբէն.

Ուրիշ քաղաքներէ սատարագրուիլ ուզողներն սա տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻԹԻՀԱՆԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐԹԷՆԹԱՅԼ

Լոնդրայի Ե Լիվերպոլ ապահովութիւն

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳ. ԼՐ.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000
Վճարեալ դրամագլուխ	250,000
Պահեստի դրամ հրդեհ. հի ճիւղէն զոյացեալ	827,238—1,077238
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը	803,746

NORTHERN ASSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնդրայի Ե Լիվերպոլ ապահովութիւն

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳ. ԼՐ.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000000
Վճարեալ դրամագլուխ	150,000
Պահեստի դրամ հրդեհ. հի ճիւղէն զոյացեալ	315,000—465,000
Զուտ հասոյթ 1872ի	313,364

Սատարագրեալք իրենց բաղմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգագրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժնումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելորդին՝ Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնաւներու ինքզինք ներկայացուցնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրշէմպէ բազարի մօտ Ալավանի խան թիւ 5։

Լիազօր գործակատար

Վ. Ռ. ՅՈՒԼԻՆ